

www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

An Action Research Investigating the Needs of Syrian Students Learning Turkish as A Foreign Language

Nurşat Biçer¹ and Yakup Alan²

^{1,2} Kilis 7 Aralık University, Muallim Rifat Faculty of Education, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received 11.01.2017

Received in revised form
07.03.2017

Accepted 19.03.2017

Available online

01.07.2017

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine needs of Syrian students learning Turkish as a foreign language. The study employs the action research method, which is a qualitative research design. The study was conducted with 30 A2 level students learning Turkish and 4 instructors teaching Turkish at the Language Teaching Practice and Research Center, Kilis 7 Aralık University. Interviews, observations and researcher logs were used for data collection. The data derived from opinions of Syrian students and instructors, observations and researcher logs were analyzed with the content analysis method. As a result of this needs analysis, it was found that the Syrian students desperately needed to learn Turkish and the most important language skill for the students was speaking. They expressed that they found the opportunity to improve this skill in the Turkish class. It was observed that making associations with everyday life was important and it was necessary to carry out classes with technological materials.

© 2017 IOJES. All rights reserved

Keywords:

Turkish Education, Turkish teaching for foreigners, Need analysis, Syrian students, Action research.

Extended Summary

The purpose of this study is to determine needs of Syrian students learning Turkish as a foreign language. The study conducts a needs analysis for Turkish, which plays a significant role in integration and adaptation of Syrians to Turkey. The study will contribute to the development of programs for Syrian students the language-related needs of whom are determined.

Method

It is necessary to determine needs of Syrian students learning Turkish as a foreign language and regulate educational and training activities accordingly. For this reason, the study employs the action research method, a qualitative research design. The study covers the needs analysis-related part of action research. The study was conducted with 30 A2 level students learning Turkish and 4 instructors teaching Turkish at the Language Teaching Practice and Research Center, Kilis 7 Aralık University. The convenience sampling, which is a purposive sampling method, was employed in the study. Interviews, observations and researcher logs were used for data collection purposes. In order to reveal opinions of Syrian students about their needs related to learning Turkish, an interview form was developed for students and instructors separately. A semi-structured observation form was developed in order to determine how needs of Syrian students manifest themselves in the Turkish class. The researchers took notes to record the progress during classes. These researcher logs helped manage the process and make changes in applications. Qualitative data analysis techniques were used in the study. The data derived from opinions of Syrian students and

¹ Corresponding author's address: Kilis 7 Aralık University, Muallim Rifat Faculty of Education, Department of Turkish Language Education, Kilis.
Telephone: 0 348 814 26 62/ 1752
Fax: 0 348 814 26 63
e-mail: nursatbicer@gmail.com
DOI: <https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.019>

instructors, observations and researcher logs were analyzed with the content analysis method. The interview data were coded separately by the researchers. Categories were created using codes obtained. The reliability of the data was calculated by comparing codings of the researchers. The following formula by Miles and Huberman (1994) was used for the calculation: $\text{Agreement} / (\text{Agreement} + \text{Disagreement}) \times 100$. According to this formula, the reliability of the data was .81.

Results

It is seen that the reason why Syrian students learned Turkish is to start a life and live in Turkey. The majority of the Syrian students stated that they needed speaking skills more than other capabilities. The majority of the Syrian students expressed that they often used books while learning Turkish. The majority of the Syrian students pointed out that they improved their Turkish in the Turkish courses. The opinion of the instructors was that the students needed to learn subjects related to daily communication, subjects reflecting cultural and social issues, academic subjects and commercial subjects. The instructors believed that the students needed speaking, listening and reading skills utmost. It seems that the instructors had tasks such as using different materials, using idioms and proverbs, avoiding monotonous lectures, cause students to love the target language, making associations with everyday life, maintaining the same level with the students, using body language effectively and paying attention to principles of language learning. What the instructors expected from the of students was the ability to communicate in Turkish and the instructors arranged their activities accordingly. The observations revealed intra-class behaviours of the students related to materials which they needed and abilities which they needed and in cases where they needed help from the instructors and where they needed help from their peers.

Discussion and Conclusion

Syrian students need Turkish so that they can start a life in Turkey. According to Arslan (2011), refugees state that they need Turkish in many areas of life and believe Turkish will bring out many opportunities. The language skill which the students needed the most was speaking skill. The instructors supported this opinion and stated that the most needed language skill was speaking. In observations made during the class, it was seen that the students needed to improve their speaking skills the most. Yağmur Şahin et al. (2013) reported that students perceived speaking as the most important requirement. Yılmaz (2014) found that those who learn Turkish as a foreign language consider speaking as the most important skill. The instructors stated that the students needed subjects related to daily communication more. The moments when the students are the most active during the class are when the subject is related to themselves (Koçer, 2013). According to the study conducted by Karababa and Karagül (2013), those who learn Turkish as a foreign language show the highest level of interest in subjects related to the Turkish culture, themselves and everyday life. Regarding materials used in learning Turkish, the students stated that they mostly used books, the computer and the Internet. The instructors pointed out that they were obliged to use different materials. The students expressed that they improved their Turkish in the Turkish courses the most. The Syrian students widely use Arabic since a large Syrian population is present in the city centre of Kilis. The students who are forced to speak Turkish with Turkish instructors in Turkish classes find the opportunity to improve their Turkish in this environment. Regarding outcomes of the Turkish class taken by the students, the instructors stated that the students would be able to communicate in the target language and adapt to the society more easily. This shows that the objective of the Turkish class for the Syrian students is to communicate with Turks comfortably and adapt to the society.

As a result of this needs analysis, it was found that the Syrian students desperately needed to learn Turkish and the most important language skill for the students was speaking. They expressed that they found the opportunity to improve this skill in the Turkish class. It was observed that making associations with everyday life was important and it was necessary to carry out classes with technological materials. These needs should be known and considered to prepare an effective program for these students.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyelilerin İhtiyaçlarına Yönelik Bir Eylem Araştırması

Nurşat BİÇER¹ and Yakup ALAN²

^{1,2} Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Türkiye.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı 11.01.2017

Düzeltilmiş hali alındı
07.03.2017

Kabul edildi 19.03.2017

Çevrimiçi yayımlandı
01.07.2017

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Suriyeli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmelerine yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçe öğrenen A2 düzeyindeki 30 öğrenci ve bu merkezde Türkçe öğreten 4 okutman üzerinde yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında görüşme, gözlem ve araştırmacı günlüklerinden yararlanılmıştır. Suriyeli öğrencilerin ve derse giren okutmanların görüşlerinden, derslerde yapılan gözlemlerden ve araştırmacı günlüklerinden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Yapılan bu ihtiyaç analizi çalışması sonucunda Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmeye büyük oranda ihtiyaç duydukları ve dil becerileri arasında konuşmayı daha fazla öğrenmek istedikleri belirlenmiştir. Bu beceriyi de Türkçe kursunda geliştirme imkânı bulduklarını dile getirmişlerdir. Derslerde günlük hayatla bağlantı kurulmasının önemli olduğu ve teknolojik materyallerle öğrenmeye gereksinim duydukları görülmüştür.

© 2017 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Türkçe eğitimi, Yabancılar Türkçe öğretimi, İhtiyaç analizi, Suriyeli öğrenciler, Eylem araştırması.

Giriş

İnsanların birbiriyle iletişim kurma ihtiyacından kaynaklanan yabancı dil öğretimi, kişilere önemli imkânlar sunar. Dil, çeşitli alanlarda başarıya ulaşmanın en önemli yollarından biri olarak kabul edilir. Daha evrensel bir hayat sürdürmek ve geniş kitlelerle ilişkileri geliştirmek için belirli düzeylerde farklı yabancı diller öğrenilir (Gemalmaz, 2010). İnsanlar geçmişten günümüze kadar ticaret, turizm, evlilik gibi sebeplerden dolayı başkalarıyla iletişim kurabilmek için dil öğrenmişlerdir (Meskill, 2002, s. 13-14). Yabancı dil öğretimi özellikle birbiriyle etkileşim hâlinde olan toplumlar arasında sıkça görülür. Etkileşim hâlinde bulunan bu topluluklar birbirlerinin dillerini öğrenerek daha gelişmiş bir toplum olmanın yollarını ararlar. Yabancı bir dili öğrenmeye başlamak o dilde düşünme becerisi kazandırdığı (Başkan, 2006: 29) için çeşitli milletlerin birbirini anlamasında da önemli bir rol üstlenir.

Günümüzde uluslararası ilişkilerin hızlanmasıyla insanlar arasında görülen iletişim problemi, bazı dillerin yayılmasına ve yabancılar tarafından öğrenilmesine katkıda bulunmuştur (Özbay, 2010). Uluslararası tanınırlığının ve işlevselliğinin artmasıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi de hızlanmıştır (Alyılmaz, 2010). Konuşan insan sayısı bakımından dünyadaki beşinci dil olması da (Buran ve Alkaya, 2013) Türkçenin öğrenilmesine yönelik ilginin yüksek olmasını sağlamıştır. Son zamanlarda Türkiye'nin eğitim, diplomasi, ekonomi, kültür, sağlık ve turizm gibi alanlarda kat ettiği ilerlemeler günümüzde Türkçeyi birçok yabancı millet tarafından öğrenilen bir dil hâline getirmiştir. Yurt içinde üniversitelere bağlı Türkçe öğretim merkezlerinde, halk eğitim merkezlerinde, geçici eğitim merkezlerinde ve özel kurslarda Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Er, Biçer ve Bozkırlı'ya (2012) göre yurt dışında ise üniversitelerde yer alan Türk dili ve edebiyatı bölümleri ile şehirlerdeki Türk kültür merkezleri yabancıların başlıca Türkçe öğrenebilecekleri kurumlardır ve bu görev son zamanlarda Yunus Emre Enstitüsü tarafından yürütülmektedir. Bu merkezlere dünyanın dört bir yanından Türkçeyi öğrenmek isteyen öğrenciler gelmektedir. YTÖ merkezlerine gelen öğrenciler Türkiye'yi bu merkezlerde tanımaktadırlar (Er, 2015). Birçok kişinin ihtiyaçlarını karşılamak için Türkçeyi yabancı dil veya ikinci dil olarak öğrenmek istemesi yurt içinde ve yurt dışında Türkçe öğretimi faaliyetlerinin artmasını sağlamıştır. Suriye'de başlayan

¹ Sorumlu yazarın adresi: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, Kilis.
Telefon: 0 348 814 26 62 /1752
Faks: 0 348 814 26 63
e-posta: nursatbicer@gmail.com
DOI: <https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.019>

olaylardan dolayı Türkiye'ye göç eden Suriyeliler Türkçenin öğretimi faaliyetlerine farklı bir boyut kazandırmıştır. Türkiye'de yaşamak ve hayatını idame ettirmek isteyen bu kişiler diğer yabancılardan daha farklı sebeplerle Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duymuşlardır.

Türkiye'nin sınır komşusu olan Suriye'de başlayan olaylar neticesinde çok sayıda insan ülkesini terk etmek zorunda kalmış (Man, 2015) ve öncelikle yakın bölgelere göç etmiştir. Coğrafi yakınlık, gelişmiş bir ülke olması ve Avrupa'ya geçişte transit bir ülke olması bu göçün Türkiye'ye daha fazla yönelmesinde rol oynamıştır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 15 Ocak 2016 tarihi itibarıyla Türkiye genelindeki mülteci nüfusunun toplam 2.540.284 olduğunu belirtmektedir (GİGM, 2016). Türkiye'ye gelen Suriyelilerin Türkiye'deki hayata uyum sağlamaları için pek çok çalışma yürütülmektedir. Zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli çocuklara eğitim öğretim fırsatlarının sağlanması, yetişkin Suriyelilerin el sanatları kurslarına yönlendirilmesi ve her yaşta Türkçe öğrenmek isteyenlere yönelik Türkçe kurslarının açılması bu çalışmalardan bazılarıdır (TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 2012: 6-7). Taylor ve Sidhu (2012) mültecilere yönelik yapılan bu tür eğitim faaliyetlerinin mülteci çocukların yeni geldikleri ülkeye yerleşmelerinde, kendilerini ait hissetmelerinde ve adapte olabilmelerinde kritik bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Zorunlu eğitim, el sanatları kursları, dil kursları gibi faaliyetlerin içerisinde her yaşta bireyin ihtiyacını karşılaması sebebiyle Türkçe öğrenme faaliyetleri öne çıkmaktadır. Türkiye'ye gelen Suriyeli mültecilerin yerli halkla beraber yaşayabilmek için Türk dilini ve kültürünü öğrenmeleri ve günlük hayatlarında bu öğeleri kullanmaları gerekir. Çünkü dil, içinde yaşanılan toplumun kültürel öğelerinin bir yansımasıdır. Yabancı dil öğrenim sürecinde dil ile kültür birbirinden ayrılmadığı için (Li ve Umemoto, 2010) dil öğretilirken kültürü de verme göz önünde tutularak kişiler dilin konuşma, yazma, dinleme, okuma vs. alanlarını öğrenirken kültürü keşfedebilmelidirler (Qu, 2010). Yabancı dil öğrenenler o dilin ana dili olarak konuşulduğu toplumun içerisinde yaşayarak hedef kültürü de öğrenirler (Brown, 2000). Avrupa Konseyinin (Council of Europe) 2000 yılındaki bildirgesine göre, öğretilen yabancı dil sosyal ve kültürel içeriğiyle birlikte verilmelidir (CEF, 2000'den akt. Güleç ve İnce, 2013). Bu çerçevede Türkiye'de yaşayan Suriyeli mültecilerin Türk diline olan ihtiyaçları içinde yaşadıkları kültürel ortamla beraber ele alınmasını gerektirmektedir. Öğrendikleri Türkçe onların Türkiye'de daha kolay yaşamalarını sağlayıcı bir nitelik göstermelidir (Alan, Biçer ve Hüküm, 2016). Lübnan, Ürdün, Irak, Mısır, Suudi Arabistan gibi ülkelerde yerli halkın büyük oranda Arapça konuşuyor olması mültecilerin bu ülkelerde sosyal uyumlarının daha kolay olmasını sağlamaktadır. Türkiye'ye yerleşen bu insanların günlük yaşamlarını sürdürmeleri ve eğitim hayatlarını devam ettirmeleri için Türkçe öğrenmeleri, ihtiyacın yanında zorunluluk hâline gelmiştir (Akkaya, 2013; Dönmez ve Paksoy, 2015; Gün, 2015a). Suriyelilerin Türkçe öğrenme durumları düşünüldüğünde, topluma katılmak amacıyla dil ve kültürü beraber öğrendikleri (Demircan, 2013) söylenebilir.

Suriyeliler Türkçeyi diğer insanlarla iletişim ve etkileşim kurmak için öğrenmektedirler. Günümüz iletişim ortamları göz önünde bulundurulduğunda yabancı dilin, o dili kullanan insanlarla iletişime geçmek için öğrenildiği açıktır (Akpınar Dellal, 2011: 20). Bu durum Türk dilinin öğrenilmesine iletişimsel yaklaşım perspektifinden bakılmasını gerektirmektedir. İletişimsel yaklaşım, yabancı dil öğretimi öğrenen merkezli hâle getirip (Yang, 1998) dil öğrenen kişilerin toplumla etkileşim hâlinde kendi ihtiyaçları doğrultusunda dili öğrenmelerini öne çıkarmaktadır. Krashen'e (1982) göre, dil öğrenenler yabancı dili sürece katılarak edinmeye çalışırlar.

Türkçe öğrenirken birçok sorunla karşılaşan ve bu sebeple toplumsal adaptasyonu geciken Suriyeli mültecilerin dil öğrenme ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve öğretimin bu ihtiyaçlardan hareketle hazırlanacak olan programlara uygun olarak yürütülmesi Suriyeli misafirlerin Türkiye'deki hayata uyum sağlaması ve kültürlenmesi açısından önem taşımaktadır (Büyükkiz ve Çangal, 2016). Nwankwo (2000) toplumların ve ülkelerin sürekli değiştiğini belirterek programlarda bu değişimlerin dikkate alınması gerektiğini ve toplum ile öğrencilerin değişen ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde geliştirilmesi gerektiğini dile getirmektedir (akt. Yıldız, 2015). İhtiyaçlara uygun programların hazırlanması ihtiyaç analizi çalışmalarını gerekli kılmaktadır.

Dil öğretiminde öğrencinin dili öğrenme isteğinin nedeni, nerede kullanacağını ve ne şekilde kullanacağını belirlemesi olan ihtiyaç analizi, öğrencinin ihtiyacının öncelikle hangi beceri olduğu, dili öğrenmek için ne kadar süre ayırdığı gibi konuların planlanmasına yardımcı olur (Barın, 2008, s. 139) böylece öğrenme sürecine ve dil içeriğine uygun materyaller, yöntemler ve teknikler belirlenebilir (Nunan, 1999). İhtiyaç analizi genel olarak eğitim hayatına devam eden veya sanayi alanında faaliyet gösteren

kitlenin ihtiyaçları hakkında bilgi toplama sürecidir ve yabancı dil eğitiminin işlevsel olabilmesi öncelikle öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesine ve buna göre bir program hazırlanmasına bağlıdır (Koçer, 2013). Graves'e (2000) göre ihtiyaç analizi, öğrencilerin istekleri ve sahip oldukları ihtiyaçlar hakkında bilgi toplama, toplanan bu bilgileri yorumlama ve onların ihtiyaçlarını karşılamaya ilişkin kararları belirler. İhtiyaçların saptanabilmesi iyi bir öğretim programının ortaya çıkması için çok önemlidir. İhtiyaçlar belirlenirken ise bazı unsurlar dikkate alınmalıdır. Dikkate alınması gereken bu unsurlar toplumun, bireyin ve konu alanının ihtiyaçlarıdır (Demirel, 2011). Bir öğrenci grubu üzerinde yapıldığında eğitim ve öğretim için önemli roller üstlenir (Karababa ve Karagül, 2013). Bir dil öğretim programı geliştirilirken ihtiyaç analiziyle amaçlananlar şunlardır:

- Planlama sürecinde öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler aracılığıyla programın içerik, yöntem ve uygulama aşamalarına veri sağlayan bir mekanizma kurar.
- Programın amaç ve kazanımlarının geliştirilmesi için gerekli olan dil ihtiyaçlarını belirler.
- Hâlihazırda kullanılan programın kontrol edilmesine ve değerlendirilmesine yardım eder (Richards, 1990).

Alan yazında Suriyeli mültecilere Türkçe öğretimine yönelik Arslan (2011), Akkaya (2013), Demirci (2015), Dönmez ve Paksoy (2015), Gün (2015a), Gün (2015b), Büyükkız ve Çangal'ın (2016) çalışmalar yaptığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç analiziyle ilgili Balçıklı (2010), Çalışkan ve Çangal (2013), Yağmur Şahin *vd.* (2013), Koçer (2013), Karababa ve Karagül (2013), Yılmaz'ın (2014) çalışmaları bulunmaktadır. Suriyeli öğrencilerin dil ihtiyaçlarına yönelik alan yazında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmayla Suriyelilerin Türkçe ihtiyaçlarının analizi ortaya konmuştur. Çalışma, dil ihtiyaçları belirlenen Suriyeli öğrenciler için programlar geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Yukarıda belirtilen gerekçeyle hazırlanan bu çalışmanın amacı Suriyeli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmelerine yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularının yanıtı aranmıştır:

- Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarına yönelik görüşleri nelerdir?
- Türkçe okutmanlarının Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarına yönelik görüşleri nelerdir?
- Suriyeli öğrencilerin sınıf içerisinde gözlenen Türkçe öğrenme ihtiyaçları nelerdir?
- Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarının süreç içerisindeki değişimi nasıldır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenerek buna yönelik eğitim ve öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekir. Bu sebeple çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Çalışma eylem araştırmasının ihtiyaç analiziyle ilgili bölümünü kapsamaktadır. Eylem araştırması, araştırılan ile araştırmayı yapanı net bir şekilde birbirinden ayırma ve keşfetme, müdahale etme ve değerlendirme döngüsüne sahiptir (Glesne, 2012). Eylem araştırmasında uygulamada ortaya çıkan problemlerin anlaşılmasına ve bunların çözülmesine yönelik olarak uygulayıcılar tek başlarına veya bir araştırmacı ile uygulama sürecini çalıştıkları (Yıldırım ve Şimşek, 2008) için bu araştırma da gerçek ortamda yürütülerek var olan sorunların çözümüne katkı sunmaya çalışmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf ortamında araştırmacıyla öğrenciler arasında yoğun bir etkileşim ve paylaşım olmuştur. Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik öğrenci ve okutman görüşleri, derslerde yapılan gözlemler ve araştırmacı günlüğü kullanılarak verilerin bütüncül değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırma Süreci

Eylem araştırması yapılırken Johnson'ın (2014) belirttiği aşağıdaki adımlar dikkate alınmıştır:

1. *Problem ya da araştırma konusu belirleme:* Bu çalışmanın ortaya çıkmasında Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin birçok dil ihtiyacının olduğunun hissedilmesi ve bu konuda katkılar sunmanın düşünülmüş olması etkilidir.

2. *Kuramsal bağlamda problemi ortaya koyma:* Bu doğrultuda literatür taraması yapılarak dil ihtiyaç analiziyle ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. İncelenen çalışmalar doğrultusunda eylem araştırmasına hazırlık yapılmış ve sürece başlanırken kuramsal araştırma problemi belirlenmiştir.

3. *Veri toplama planı yapma:* Bu araştırma problemi doğrultusunda sürecin nasıl yürütüleceğine ilişkin plan hazırlanmıştır. Uygulamanın hangi öğrencilerle yürütüleceği, ne kadar süreceği ve hangi veri toplama araçlarıyla yapılacağı planlanmıştır.

4. *Veri toplama ve analize başlama:* Araştırma yürütücülerinin görev ve sorumlulukları belirlenerek eylem planı iki kişiyle yürütülmüştür. Uygulama aşamasına geçildiğinde öğrencilerin dil ihtiyaçlarını belirlemeye dönük gözlemler yapılmıştır. Gözlemler yapılırken araştırmacı günlükleri de tutulmuştur. Dersler devam ederken öğrencilerin ihtiyaçlarını daha derinlemesine belirlemek amacıyla derslerine giren diğer okutmanlardan görüş alınmıştır. Bu verilerden sonra öğrencilerden de görüşme yoluyla veriler toplanmıştır.

5. *Soruların ve problemlerin değişmesi:* Araştırma sürecinde 5 hafta devam eden uygulama esnasında araştırmacılar öğrencilerin ihtiyaçlarının ortaya çıkması ve öğrencilerin de bunun farkında olması için onlara sorular sorarak, açıklamalar yaparak ve yaptıkları etkinlikler üzerinde düşündürerek ihtiyaçlarını belirgin hâle getirmiştir. Yapılan uygulamalar haftalık olarak araştırmacılar tarafından tartışılarak sürecin ilerlemesine yönelik görüşler paylaşılmıştır. Bazı uygulamaların çok faydası olmadığı düşünüldüğünden öğrenci ihtiyaçlarını ortaya çıkarma amaçlı yeni öneriler sunulmuş ve öğrencilerin bu ihtiyaçlarını giderici adımlar planlanmıştır. Süreç içerisinde öğrencilerin bu ihtiyaçlarını giderici adımların da atıldığı ve öğrenme sürecini daha verimli hâle getirecek uygulamaların yapıldığı söylenebilir.

6. *Veriyi düzenleme ve analiz etme:* Elde edilen bütün veriler uygulama sonrası araştırmacılar tarafından tasnif edilmiştir. Gözlem verileri araştırmacılar tarafından tekrar gözden geçirilerek davranışların gerçekleşme sıklığına göre numaralandırılmıştır. Nitel veriler üzerinde kodlama işlemleri gerçekleştirilmiş ve analiz edilmiştir.

7. *Verileri raporlaştırma:* Elde edilen veriler belirli sistematik dâhilinde bir araya getirilerek tablolara dönüştürülmüştür. Tablolar içerisinde öğrenci ve okutman görüşleri, gözlem sonuçları ve araştırmacı günlüklerinden örnekler verilmiştir. Bu çerçevede veriler raporlaştırılmıştır.

8. *Yargı ve önerilerde bulunma:* Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin ihtiyaçları ortaya konularak bu ihtiyaçları giderici öneriler sunulmuştur.

Çalışma Grubu

Çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçe öğrenen A2 düzeyindeki 30 öğrenci ve bu merkezde Türkçe öğreten 4 okutman üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme kullanılmıştır. Suriyeli öğrencilere ulaşmanın kolay olması ve bu öğrencilerin çalışma için gönüllü olmaları bu örnekleme yönteminin kullanılmasına etki etmiştir. Bu yöntem araştırmacıya hız kazandırır ve enerji kaybını önler. Bu örneklemede koşullar oldukça önemlidir. Zaman, para, yer, konumun kullanılabilirliği bu yöntemin seçiminde dikkate alınır (Merriam, 2013, s. 78). Çalışma grubundaki öğrencilerin tamamı Arapça konuşan Suriyeli öğrencilerdir.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Görüşme formları. Çalışmada Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarıyla ilgili görüşlerini almak amacıyla öğrenciler ve okutmanlar için görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşmeler asıl veri toplama aracı olarak kullanılabilirdikleri gibi gözlem, doküman analizi ve diğer araçları desteklemek için de kullanılabilirler. Görüşmeler her iki şekilde de betimsel verilerin toplanmasına yardımcı olur (Bogdan ve Biklen, 2007).

Görüşme formları hazırlanırken Türkçe eğitimcisi bir öğretim üyesi ve yabancı dil olarak Türkçe alanında çalışan iki okutmandan uzman görüşü alınmıştır. Alınan uzman görüşleriyle formlarda gerekli

değişiklikler yapılmıştır. Bu doğrultuda düzenlenen görüşme formu öğrencilere doldurtulmuştur. Araştırmacılar tarafından katılımcıların isimlerinin ve diğer özel bilgilerinin kimseyle paylaşılmayacağı ve araştırma içerisinde de kullanılmayacağı söylenmiştir. Okutmanlar için hazırlanan form da okutmanlara doldurtularak bu konuda onların da görüşleri alınmıştır.

Gözlem formu. Suriyeli öğrencilerin Türkçe derslerinde ihtiyaç durumlarının sınıf ortamında nasıl ortaya çıktığını belirlemek üzere yarı yapılandırılmış gözlem formu hazırlanmıştır. Bu form geliştirilirken ilgili alan yazını incelenmiş ve gözlem formundaki maddeler belirlenmiştir. Hazırlanan form üzerinde uzman görüşü alınarak forma son şekli verilmiştir. Herhangi bir ortamda ya da kurumda oluşan davranış, olay ya da olguları ayrıntılı bir şekilde tanımlamak ve betimlemek amacıyla gözlem kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Gözlemler, Türkçe dersleri devam ederken 5 haftalık süre içerisinde yapılmıştır.

Araştırmacı günlükleri. Ders uygulamaları yapılırken araştırmacılar notlar tutarak sürecin ilerleyişini kaydetmişlerdir. Tutulan bu araştırmacı günlükleri sürecin yönetilmesine ve uygulamalarda değişiklikler yapılmasına yardımcı olmuştur. Araştırmacı günlükleri gözlem, analiz, alıntı, öğrenci yorumu, sınav sonucu, duygu, düşünce ve izlenimleri yansıtacak şekillerde hazırlanabilirler (Johnson, 2014: 81). Bu açıdan kişisel bir tercihe dayanan özellik gösterirler.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Suriyeli öğrencilerin ve derse giren okutmanların görüşlerinden, derslerde yapılan gözlemlerden ve araştırmacı günlüklerinden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. "İçerik analizi objektiflik ve subjektiflik uçları arasında uzanan bir doğru üzerinde farklı noktalarda yer alan teknikler içermektedir. Çok biçimli ve çok işlevli bir görünüm taşıyan bu teknikler araştırmacıların öznel yaratıcılıklarına da izin veren bir yapıdadır" (Bilgin, 2014, s. 1-2).

Görüşme verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Belirlenen kodlardan kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmacıların yaptığı kodlama süreci karşılaştırılarak verilerin güvenilirliği hesaplanmıştır. Bu hesaplama için Miles ve Huberman'ın (1994) "Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100" formülü kullanılmıştır. Bu formüle göre araştırmacılar arasındaki güvenirliliğin ,81 olduğu belirlenmiştir. Uyum yüzdesinin ,70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden (Miles ve Huberman, 1994) verilerin analiz açısından güvenilir olduğu söylenebilir.

Bulgular tablolara dönüştürülmüş ve verileri güçlendirmek amacıyla katılımcıların görüşlerinden örnekler konulmuştur. Verilen örnek bölümlerle kodların içeriğine ilişkin bilgiler de sunulmuştur. Öğrenci görüşlerini tablolarda belirtirken frekans ve Ö1, Ö2... kısaltmaları, okutman görüşlerini verirken O1, O2... kısaltmaları kullanılmıştır.

Gözlemlerden elde edilen verileri araştırmacılar inceleyerek ortaya çıkan davranışlara değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Gözlem bulguları davranışların gerçekleşme sıklığına göre sınıflandırılarak verilmiştir. Davranışların gerçekleşme düzeyine ilişkin aşağıdaki numaralar kullanılmıştır:

0=Belirtilen davranış gerçekleşmedi.

1=Belirtilen davranış az olarak gerçekleştirildi.

2=Belirtilen davranış orta düzeyde gerçekleştirildi.

3=Belirtilen davranış sık gerçekleştirildi.

Gözlem verileri derslerde tutulan araştırmacı günlükleriyle desteklenerek detaylı veriler ortaya çıkarılmıştır. Ortaya konan davranışların ne şartlarda ortaya konduğu, kaydedilen ilerlemeler ve buna ilişkin araştırmacıların düşünceleri sunulmuştur. Nitel çalışmalarda ortaya çıkacak geçerlik ve güvenirlilik problemi alınan tedbirlerle kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Türkçe Öğrenme İhtiyaçlarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Tablo 1. Suriyeli mültecilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin görüşleri

Türkçe Öğrenme Nedenleri	f	Öğrenci Görüşleri
Eğitim alabilme	23	Üniversiteye gitmek istiyorum (Ö10).
Türkiye’de yaşama	14	Ben Türkçe öğreniyorum çünkü Türkiye’de yaşamak istiyorum (Ö1).
İletişim kurma	9	İnsanlarla konuşmak istiyorum (Ö4).
Ekonomik nedenler	4	Çünkü Türkiye’de iş yapıyorum (Ö14).
Dil öğrenme isteği	2	Dil öğrenmeyi seviyorum (Ö3).
Kültürü öğrenme	2	Farklı bir kültür öğrenmek istiyorum (Ö10).
Seyahat	2	Türkiye’de seyahat ediyorum (Ö29).

Tablo 1’e göre öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerinin Türkiye’de yaşama ve bir hayat kurma ihtiyacına dayalı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Türkiye’de yaşama, ekonomik nedenler, eğitim alabilme, dil öğrenme isteği, iletişim kurma, kültürü öğrenme ve seyahat gibi nedenlerle Türkçeyi öğrenmek istedikleri anlaşılmaktadır. Suriyeli öğrencilerin çoğu eğitim alabilmek için Türkçe öğrendiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra Türkiye’de yaşama ve iletişim kurma nedenlerinin etkili olduğu görülmektedir. Suriyeli öğrenciler Türkiye’ye yerleşmenin yolunun Türkçe öğrenmekten geçtiğinin bilincinde olarak bu ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadırlar. Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenirken en fazla ihtiyaç duyduğu dil becerisine ilişkin görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2. Öğrencilerin en fazla ihtiyaç duyduğu dil becerisine ilişkin görüşleri

En Fazla İhtiyaç Duyulan Dil Becerisi	f	Öğrenci Görüşleri
Konuşma	19	Konuşmaya ihtiyacım var çünkü Türkiye’de yaşıyorum (Ö20).
Hepsi	11	Hepsine ihtiyacım var (Ö17). Yazmaya ihtiyacım var çünkü cümleleri yazmada zayıfım (Ö5).
Yazma	9	Çünkü kitap okumak istiyorum (Ö23).
Okuma	8	Dinlemede zayıfım (Ö2).
Dinleme	1	

Tablo 2’ye göre öğrencilerin birçok dil becerisine ihtiyaç duydukları ve bu ihtiyacı gidermeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin yazma, konuşma, dinleme, okuma ve hepsine ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin çoğu konuşma becerisine daha fazla ihtiyaç duyduğunu belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin günlük hayatta Türklerle iletişim kurma ihtiyacının belirgin olduğunu göstermektedir. Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenirken kullandıkları materyallere ilişkin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken kullandıkları materyallere ilişkin görüşleri

Kullanılan Materyaller	f	Öğrenci Görüşleri
Kitap	25	Kitaptan Türkçeyi öğreniyorum (Ö1).
Bilgisayar ve internet	19	Bilgisayar kullanıyorum (Ö2).
Telefon	8	Telefondan çeviri yapıyorum (Ö8).
Televizyon	7	Televizyon izliyorum (Ö6).
Sözlük	5	Sözlük kullanıyorum çeviri için (Ö4).

Tablo 3’e göre öğrencilerin Türkçe öğrenirken farklı materyallerden yararlandıkları görülmektedir. Öğrencilerin kitap, bilgisayar, internet, sözlük, televizyon ve telefon materyallerini kullandıkları anlaşılmaktadır. Suriyeli öğrencilerin çoğu Türkçe öğrenirken kitaplardan yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Daha sonra bilgisayar ve internetten istifade ettikleri görülmektedir. Suriyeli öğrenciler Türkçe öğrenirken kitap gibi basılı materyalleri ve günümüzde dil öğretiminde yaygın bir şekilde kullanılan bilgisayar ve interneti tercih etmeleri dil öğretiminin temel materyallerinden faydalandıklarını göstermektedir. Suriyeli öğrencilerin Türkçelerini geliştirdikleri ortamlara ilişkin görüşlerine Tablo 4’te yer verilmiştir:

Tablo 4. Öğrencilerin Türkçelerini geliştirdikleri ortamlara ilişkin görüşleri

Türkçenin Geliştirildiği Ortamlar	f	Öğrenci Görüşleri
Türkçe kursu	26	<i>Sık sık üniversiteye gidiyorum Türkçe öğrenmek için (Ö2).</i>
İş yeri	11	<i>İş yerinde daha fazla geliştiriyorum (Ö13).</i>
Sokak/Çarşı	7	<i>Çarşıda Türkçemi daha fazla geliştiriyorum (Ö15).</i>
Ev	4	<i>Evde geliştiriyorum (Ö7).</i>
Kütüphane	1	<i>Kütüphaneye gidiyorum (Ö14).</i>

Tablo 4'e göre öğrencilerin günlük yaşamdaki birçok ortamda Türkçelerini geliştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin Türkçe kursu, ev, iş yeri, sokak/çarşı ve kütüphane gibi ortamlarda Türkçelerini geliştirmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Suriyeli öğrencilerin çoğu Türkçe kursunda Türkçelerini geliştirdiğini dile getirmiştir. Türkçe kursundan sonra iş yerlerinde ve sokakta geliştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin kurs dışındaki ortamlarda Türkçelerini daha az geliştirmeleri sosyal hayatta Suriyeli nüfusun fazla olmasına ve günlük iletişimin yoğun olarak Arapça gerçekleşmesine bağlanabilir. Suriyeli öğrencilerin Türkçelerini geliştirdikleri sınıf dışı etkinliklere ilişkin görüşlerine Tablo 5'te yer verilmiştir:

Tablo 5. Öğrencilerin Türkçelerini geliştirdikleri sınıf dışı etkinliklere ilişkin görüşleri

Sınıf Dışı Etkinlikler	F	Öğrenci Görüşleri
İnsanlarla konuşma	23	<i>Sohbet ediyorum (Ö4).</i>
Dizi/film izleme	8	<i>Dizi izliyorum (Ö16).</i>
Kitap/gazete okuma	7	<i>Kitap okuyorum (Ö12).</i>
Müzik dinleme	7	<i>Türkçe şarkı dinliyorum (Ö19).</i>
Tiyatro/sinema izleme	5	<i>Tiyatroya ve sinemaya gidiyorum (Ö10).</i>
Yazı yazma	2	<i>Yazı yazıyorum (Ö21).</i>

Tablo 5'e göre öğrencilerin sınıf dışında çeşitli etkinliklerde buldukları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin insanlarla konuşma, kitap/gazete okuma, dizi/film izleme, müzik dinleme, yazı yazma ve tiyatro/sinema izleme gibi etkinlikleri yaptıkları görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin çoğu ders dışında Türklerle konuşarak Türkçelerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Ana dili Türkçe olan kişilerle konuşmak öğrencilerin pratik yapmasına hem de Türklerle ilişki kurmalarına katkı sunmaktadır.

Türkçe Öğrenme İhtiyaçlarına Yönelik Okutman Görüşleri

Tablo 6. Öğrencilerin Türkçe öğrenmek için en fazla ihtiyaç duyduğu konulara ilişkin okutmanların görüşleri

Öğrencilerin En Fazla İhtiyaç Duydukları Konu	Okutmanlar	Okutman Görüşleri
Günlük iletişimle ilgili konular	O1, O2, O3, O4	<i>Günlük iletişimde ihtiyaçları olan tanışma, alışveriş, sık kullanılan sözcüklerin anlamlarını öğrenmeye ihtiyaç duymaktadırlar (O2).</i>
Kültürel ve çevresel özellikleri yansıtan konular	O1, O3	<i>Dil öğrenen bireyler için yaşadığı yerin özellikleri dikkate alınarak içerik düzenlenmelidir (O3).</i>
Akademik konular	O4	<i>Öğrencilerin uzak hedefleri üniversite okumalarına yetecek kadar ya da ticaret yapabilmeye yetecek kadar</i>
Ticari konular	O4	<i>Türkçe öğrenmektir (O4).</i>

Tablo 6'da okutmanlara göre hangi konulara öğrencilerin daha fazla ihtiyaç duyduğu gösterilmiştir. Okutmanlar, öğrencilerin günlük iletişimle ilgili konulara, kültürel ve çevresel özellikleri yansıtan konulara, akademik konulara ve ticari konulara ihtiyaç duyduğunu düşünmektedirler. 4 okutman öğrencilerin en fazla günlük iletişimle ilgili konulara ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Türklerle beraber yaşayan Suriyeli öğrencilerin günlük hayatta etkili bir iletişim kurabilmesi, dil öğrenen bir hedef kitle için oldukça önemlidir. Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmek için en fazla ihtiyaç duyduğu becerilere ilişkin okutmanların görüşlerine Tablo 7'de yer verilmiştir:

Tablo 7. Öğrencilerin Türkçe öğrenmek için en fazla ihtiyaç duyduğu becerilere ilişkin okutmanların görüşleri

Öğrencilerin En Fazla İhtiyaç Duydukları Beceri	Okutmanlar	Okutman Görüşleri
Konuşma	O1, O2, O3, O4	<i>Türkçeyi öğrenmeye başlayan bireyler için öncelikli beceri konuşma becerisidir (O4).</i>
Dinleme	O1, O2, O4	<i>Temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek derecede dinleme ve konuşma becerisi bu anlamda ön planda olmalıdır (O2).</i>
Okuma	O3	<i>İlk başlarda bence metin üzerinden gidilmeli. Yani her bir ders saati için ortalama 10 kelime öğretecek şekilde metinler işlenmeli (O3).</i>

Tablo 7’de okutmanlara göre hangi beceriye öğrencilerin daha fazla ihtiyaç duyduğu gösterilmiştir. Okutmanlar, öğrencilerin konuşma, dinleme ve okuma becerilerine en fazla ihtiyaç duyduğunu düşünmektedirler. 4 okutman öğrencilerin en fazla konuşmaya ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Dinleme de öne çıkan bir diğer beceridir. Sözlü iletişimin iki bileşeni olan konuşma ve dinleme becerilerinin ön planda olması pratik amaçların göz önünde bulundurulduğunu göstermektedir. Türkçe okutmanlarının dil öğretirken kendilerine düşen görevlere ilişkin görüşlerine Tablo 8’de yer verilmiştir:

Tablo 8. Okutmanların öğretme sürecinde kendilerine düşen görevlere ilişkin görüşleri

Okutmanlara Düşen Görevler	Okutmanlar	Okutman Görüşleri
Farklı materyaller kullanılmalı	O1, O2, O4	<i>Temel seviyede öncelikli olmak üzere tüm seviyelerde okutmanların sadece verilen kaynaklarla yetinmemesi gerektiği kanaatindeyim (O1).</i>
Deyim, atasözü vb. kullanılmalı	O1, O2	<i>Okutmanların ders esnasında deyim ve atasözlerini sistematik bir biçimde kullanmaları, konularla ilgili özgün edebi metinleri kullanmaları önerilebilir (O2).</i>
Ders monotonluktan kurtarılmalı	O1, O2, O3	<i>Okutmanlar ana dili Türkçe olanlara ders anlatır gibi anlatmamalı, sınıfta eğlenceli bir ortam sunmalıdır (O3).</i>
Hedef dil sevdirmeli	O2	<i>Türkçenin güzelliklerini ve zenginliklerini öğrencilere hissettirerek bu dili sevmeleri sağlanabilir (O2).</i>
Günlük hayatla bağlantısı kurulmalı	O2	<i>Türkçenin günlük hayatta ne işe yarayacağı konusunda acıklarla öğrenmeleri teşvik edilmeli (O2).</i>
Öğrenci seviyesine inilmeli	O3, O4	<i>Derslerde kullanılan kitaplardan materyallere ve hatta kelimelere kadar hepsinin öğrenci seviyesine ve ihtiyacına göre uyarlanması gerekmektedir (O4).</i>
Beden dili etkin kullanılmalı	O3	<i>Beden dilinden yararlanarak dersine zenginlik katmalıdır (O3).</i>
Dil öğrenme ilkelerine dikkat edilmeli	O4	<i>Soyuttan somuta ve yakından uzağa ilkelerine dikkat edilerek öğrenmeler gerçekleştirilmelidir (O4).</i>

Tablo 8’e göre okutmanların kendilerine düşen görevlere ilişkin geniş bir düşünce yelpazesinin olduğu anlaşılmaktadır. Okutmanların farklı materyalleri kullanması, deyim, atasözü vb. kullanması, dersi monotonluktan kurtarması, hedef dili sevdirmesi, günlük hayatla bağlantı kurması, öğrencinin seviyesine inmesi, beden dilini etkin kullanması ve dil öğrenme ilkelerine dikkat etmesi gibi görevlerinin olduğu görülmektedir. Bu görüşler içerisinde farklı materyalleri kullanması ve dersi monotonluktan kurtarması görevleri ön plana çıkmaktadır. Okutmanların görüşlerine bakıldığında öğrencileri motive etmenin ve Türkçeyi sevdirmenin amaçlandığı görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin kurs sonunda sahip olacakları kazanımlara ilişkin okutmanların görüşlerine Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9’a göre okutmanların, öğrencilerin ulaşacağı yeterlik düzeyine ilişkin birtakım beklentilerinin olduğu anlaşılmaktadır. Okutmanların, öğrencilerin topluma uyum sağlama, ekonomik kazanç sağlama, sosyal ve kültürel katkı sunma, hedef dilde eğitim alabilme ve hedef dilde iletişim kurabilme gibi kazanımlara sahip olacağını bekledikleri görülmektedir. Bu görüşler içerisinde en fazla hedef dilde iletişim kurabilme maddesi öne çıkmaktadır. Okutmanların çoğunlukla öğrencilerin Türkçe iletişim kurabilmelerini bekledikleri ve bu doğrultuda faaliyette buldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Kurs sonunda öğrencilerin sahip olacakları kazanımlara ilişkin okutmanların görüşleri

Kurs Sonunda Öğrencilerin Sahip Olacakları Kazanımlar	Okutmanlar	Okutman Görüşleri
Topluma uyum sağlama	O1, O4	<i>Türkçe eğitimi sonucunda öğrenciler ilk olarak içinde yaşadıkları topluma uyum sağlayabilecek becerilere sahip olacaktır (O4).</i> <i>Diğer bir taraftan da öğrenciler Türkçeyi öğrenme amaçlarına ulaştıracak becerilere sahip olacaklardır. Ticaret yapacaklar, ihtiyaç duydukları donanımına sahip olacaklardır (O4).</i>
Ekonomik kazanç sağlama	O1, O4	<i>Uzun vadede yabancılara verilecek dil eğitiminde savaş süresince ve savaştan sonraki durum için ekonomik, sosyal ve kültürel faydaları olacaktır (O1).</i>
Sosyal ve kültürel katkı sunma	O1	<i>Öğrendikleri bu dille eğitim alabilecek bir seviyeye ulaşmaları hedeflenmektedir (O2).</i>
Hedef dilde eğitim alabilme	O2, O4	<i>Okuma-anlama başta olmak üzere, hedef dilde çok rahat iletişim kurabilir, her türlü ihtiyacını ifade edebilecek şekilde yazılar yazabilir (O3).</i>
Hedef dilde iletişim kurabilme	O2, O3, O4	

Türkçe Öğrenme İhtiyaçlarına Yönelik Sınıf İçi Gözlemler**Tablo 10.** Sınıf içerisinde gözlenen öğrenci ihtiyaçları

	G1	G2	G3	G4	G5
Öğretmenin Yardımına İhtiyaç Duydukları Durumlar					
Bilmediği kelimenin anlamını öğrenmede	3	2	2	2	3
Günlük hayata dair bazı bilgileri almada	2	3	2	2	1
Yazma kurallarını ve dil bilgisi kurallarını doğru kullanabilmede	0	1	2	3	3
Deyim ve atasözlerini öğrenip anlayabilmede	0	0	2	2	3
Kurdukları cümlelerin doğruluğu hakkında dönüt almada	0	0	1	1	2
Arkadaşlarının Yardımına İhtiyaç Duydukları Durumlar					
Arapça çeviriye ihtiyaç duyduklarında	3	3	3	3	3
Anlatılan konuyu kavrayamadıklarında	2	2	3	3	3
Öğrendiklerini pekiştirmede	0	1	1	2	3
Konuşma ve yazma becerilerini geliştirmede	0	1	2	3	3
İhtiyaç Duydukları Materyaller					
Ders kitabı	3	3	3	2	2
Okuma kitabı	0	0	1	1	1
Akıllı telefonu/internet	3	3	3	3	3
Bilgisayar ve projektör	0	0	1	2	2
Sözlük	0	1	1	1	1
İhtiyaç Duydukları Beceriler					
Konuşma	3	3	3	3	3
Yazma	1	1	2	3	3
Okuma	1	1	2	3	3
Dinleme	2	3	3	3	3
Dil bilgisi	1	1	2	2	3

Gözlemlerin Gerçekleşme Düzeyleri: 0=Belirtilen davranış gerçekleşmedi. 1=Belirtilen davranış az olarak gerçekleştirildi. 2=Belirtilen davranış orta düzeyde gerçekleştirildi. 3=Belirtilen davranış sık gerçekleştirildi.

Tablo 10'a göre öğrencilerin ihtiyaçlarıyla ilgili 5 kategorinin olduğu görülmektedir. Öğretmenin yardımına ihtiyaç duydukları durumlar kategorisinde öğrencilerin daha çok bilmediği kelimenin anlamını öğrenmede öğretmenin yardımına ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Kurdukları cümlelerin doğruluğu hakkında dönüt almada ise daha az yardımın alındığı belirlenmiştir. Öğrencilerin bilmedikleri kelimeleri öğrenmek için okutmanlara sorduklarına ilişkin araştırmacı günlüğüne aşağıdaki ifadeler yansımıştır:

Bazı öğrenciler bana soru sorarak bilmedikleri kelimeleri anlamaya çalışıyordu. Ben de kelimeleri kolaylaştırmak ve somutlaştırmak için özellikle resimler ve örnekler üzerinden anlatarak öğrenmelerini sağlıyordum (AG, 18 Ocak 2016).

Öğrencilerin bilmediği kelimeleri öğrenmelerinde Türkçe ve Arapçada bulunan ortak kelimelerden yararlanılarak onlara bu kelimelerin öğretilmesine yönelik araştırmacı günlüğüne aşağıdaki ifadeler yansımıştır:

Anlamadıkları kelimeleri ve kavramları bana sorduklarında özellikle iki dilde de bulunan ortak kelimeleri kullanarak anlatmaya çalışıyorum. Kendi dillerinde de kullanılan bir kelimeyi duyduklarında çok şaşırıyorlar ve öğrenmeleri kolaylaşıyor. Birçok kelime ortaklıktan yararlanılarak öğretilabiliyor (AG, 18 Ocak 2016).

Öğrencilerin günlük hayatta ihtiyaç duyduğu kelimeleri öğretmenden yardım alarak öğrenmeye çalıştıklarına dair ifadeler de araştırmacı günlüğünde aşağıdaki gibi yer almıştır:

Öğrenciler özellikle kurs dışında duydukları ve ders kitabında yer almayan kelime ve kelime gruplarını merak etikleri ve öğrenmek istedikleri için soruyorlar. Ben de anlayabilecekleri şekilde basitleştirerek anlatmaya çalışıyorum (AG, 8 Şubat 2016).

Arkadaşlarının yardımına ihtiyaç duydukları durumlar kategorisi incelendiğinde öğrencilerin daha çok Arapça çeviriye ihtiyaç duyduklarında arkadaşlarından yardım aldıkları görülmektedir. Gözlemlerde bu davranışın yoğun bir şekilde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Öğrendiklerini pekiştirmede ise arkadaşlarının yardımına daha az ihtiyaç duydukları gözlenmiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları Türkçe kelimelerin anlamını öğrenebilmek için arkadaşlarından yardım aldıklarına yönelik araştırmacı günlüğünde aşağıdaki ifadeler geçmektedir:

Kelimeleri öğretirken bazı öğrenciler arkadaşlarına sürekli sorular soruyordu. Bazen Arapça bazen de İngilizce karşılığını öğrenebilmek için. Kelimeleri öğrenebilmeleri ve kullanabilmeleri için bunu gerekli görüyorlardı (AG, 18 Ocak 2016).

Öğrenciler konuyu anlayabilmek için sürekli birbirlerine soru sorarak cevap alıyorlar. Ancak bu sorular hep Arapça oluyor (AG, 18 Ocak 2016).

Öğrencilerin arkadaşlarından yardım aldıklarında ortaya çıkan bazı olumsuzlukların araştırmacı günlüğüne yansımaları şöyledir:

Bugün öğrencilerle Türkçe dışında dil kullanmamaya yönelik bir anlaşma yaptık. Bunun sebebi de öğrencilerin sürekli birbirlerinden yardım almak için Arapça konuşmaları. Yardım almaya çalıştıkları kişinin de konuyu tam bilmemesi yanlış bilgi verilmesine ve bazı olumsuzlukların ortaya çıkmasına neden oluyor (AG, 25 Ocak 2016).

Bir öğrencim bulunma hâl eki olan +DA'yı sürekli kullanıyor. "Akşamda eve oturuyorum, sabahta kahvaltı yapıyorum" gibi. Aynı hatayı yapan başka öğrenciler de fark ettim ve sebebinin sınıftaki başka bir öğrenciden alınan yardımdan kaynaklandığını anladım. O arkadaşlarından yardım aldıkları için konuyu eksik öğrenmişlerdi (AG, 8 Şubat 2016).

Derslerde ihtiyaç duydukları materyaller kategorisi incelendiğinde öğrencilerin daha çok akıllı telefon / internete ihtiyaç duydukları görülmektedir. Bu materyali daha çok, bilmedikleri sözcükleri öğrenmek için kullandıkları gözlenmiştir. Bu materyalden sonra da ders kitabının yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür. Hikâye kitabı/romanın ve sözlüğün ise pek kullanılmadığı gözlenmiştir. Okuma kitabı ihtiyacını sınıf ortamında pek yansıtmayan öğrenciler sözlük ihtiyacını çoğunlukla akıllı telefondan karşılamaktadırlar. Öğrencilerin akıllı telefondan internete bağlanarak çevrimiçi sözlük kullandıklarına ilişkin araştırmacı günlüğünde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

Bazı öğrenciler yardımcı olması için internette sözlük kullanıyorlar. Kullanılan kaynak genellikle Google Çeviri oluyor. Bu kaynağın cümlelerde eksik çeviri yaptığını ve onu sadece kelime çevirisinde kullanmaları gerektiğini söyledim (AG, 25 Ocak 2016).

Önceden kelime çevirisi yaptıkları Google Çeviri'de artık cümle çevirisi yapıyorlar. Yaptıkları çevirileri de yazma çalışmalarında kullanıyorlar. Ben arkamı döner dönmez hemen sıkıştıkları yerde cümle çevirisi yapmaya çalışıyorlar. Hatalı çevrilen bu cümleleri doğru kabul edip defterlerine yazıyorlar (AG, 01 Şubat 2016).

Öğrencilerin kullandığı çevrimiçi sözlüklerin yanında basılı sözlükleri de kullandıkları araştırmacı günlüğünde şöyle geçmektedir:

Bilgisayar ve telefon üzerinden yaptıkları çevirinin eksik olduğunun artık farkındalar. Bugün bir öğrencimin elinde sözlük gördüm. A1 kurunda basılı bir sözlük kullanan ilk öğrencimiz. Çok geniş olmada da ihtiyaçları olan birçok kelime içinde mevcut (AG, 15 Şubat 2016).

Öğrencilerin Türkçeyi öğrenmek ve iletirmek için kitap, dizi film gibi materyalleri kullandıkları araştırmacı günlüğünde şöyle belirtilmektedir:

Bugün bazı öğrencilerim okuyabilecekleri kitaplar istediler ve ben de onlara seviyelerine uygun hikâye kitapları dağıttım. Artık ders kitabı tek başına yeterli gelmemeye başladı (AG, 8 Şubat 2016).

Öğrenciler evlerinde Türkçe diziler ve filmler izlediklerini belirttiler. Bugün izledikleri Türkçe dizi ve filmler hakkında biraz konuştuk ve yazma çalışması yaptık. Özellikle kültürel olarak bazı farklılıkların olduğunu belirttiler (AG, 15 Şubat 2016).

İhtiyaç duydukları beceriler kategorisi incelendiğinde öğrencilerin çoğunlukla konuşma becerisine ihtiyaç duydukları görülmektedir. Dil bilgisi becerisinin ise en az ihtiyaç duyulan beceri olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin bu ihtiyaçlarında günlük hayattaki ihtiyaçlarının etkisi büyüktür. Kurs dışında Türkçe konuşmaya ihtiyaç duyan öğrenciler ders içerisinde de bu ihtiyaçlarına yönelik davranışlarda bulunmuşlardır. Öğrencilerin Türkçede bulunan sesli harfleri kullanmada birtakım hatalar yaptıkları ve bunları öğrenmeye ihtiyaç duydukları araştırmacı günlüğünde belirtilmiştir:

Konuşmada ve yazmada fark ettiğim bir hatayı daha düzeltmeye çalıştım bugün. Arapçada olmayan sesleri yanlış yazıyorlar ve telaffuzunu da yanlış yapıyorlar. “ı-i, a-e, u-ü, o-ö” seslerini hep birbirlerinin yerine kullanıyorlar. Doğrusunu öğrenebilmek için sürekli bana soru soruyorlar (AG, 25 Ocak 2016).

Öğrencilerin günlük hayatta kullanılan Türkçe ifadeleri öğrenmeye ve kullanmaya ihtiyaç duyduklarına yönelik araştırmacı günlüğüne aşağıdaki ifadeler kaydedilmiştir:

Sokaktaki insanlarla ne zaman anlaşabileceklerini sürekli soruyorlar. Alışveriş yapmak, seyahat etmek ve çalışabilmek için bunlara ihtiyaçları olduklarını söylüyorlar (AG, 1 Şubat 2016).

Bugün bir öğrencimin konuşurken Kilis ağız kullandığını fark ettim. Zaten sesli harflerde sorun yaşıyorduk bir de bu problem ortaya çıktı. Doğrusunu öğretmeye çalıştım; ancak öğrencilerin hepsi Kilisliler böyle konuşuyor biz ne yapalım diyerek savunmaya geçtiler. Kilis halkıyla anlaşabilmek için onlar gibi konuşmaları gerektiğini belirttiler (AG, 8 Şubat 2016).

Öğrencilerimin bir kısmı esnaf ve işçi olarak çalıştıkları için sokakta sürekli yeni kelimeler duyuyorlar ve anlamını öğrenmeye çalışıyorlar (AG, 25 Ocak 2016).

Gözlenen davranışların geneline bakıldığında öğrenme süreci devam ettikçe öğrencilerin ihtiyaçlarını daha fazla ortaya koydukları görülmektedir. Yeni bilgiler öğrenildikçe daha fazla öğrenmeye ihtiyaç duyan öğrenciler okutmanlardan ve arkadaşlarından daha fazla yararlanma yoluna gitmişlerdir. Farklı materyallere ve becerilere olan ihtiyaçları da süreç içerisinde artarak belirginleşmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Suriyeli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmelerine yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada program geliştirmenin ilk basamağı olan ihtiyaç analizi yapılmıştır. Bu kapsamda öğrenciler ve okutmanlarla görüşmeler yapılmış ve ders içerisinde gözlemler yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde Türkçe öğrenmeye neden ihtiyaç duyduklarına ilişkin, eğitim alabilme ve Türkiye’de yaşama gibi nedenlerin öne çıktığı görülmektedir. Suriyeli öğrenciler Türkiye’de kendilerine bir gelecek hazırlama gayesiyle Türkçeye ihtiyaç duymaktadırlar. Arslan’a (2011) göre mülteciler Türkçeye yaşamın birçok evresinde ihtiyaç duyarak Türkçenin kendilerine birçok fırsat sunacağını belirtmişlerdir. Çalışkan ve Çangal’ın (2013) çalışmasında Saraybosna’da Türkçe öğrenen kursiyerlerin dil öğrenme ihtiyaçları; ticaret yapma, eğitim ve iş imkânı, bireysel ilgi ve ihtiyaçlar ile sınıf içi iletişim kurma gibi alanlarda olduğu tespit edilmiştir.

İhtiyaç duydukları dil becerisi hususunda öğrenciler, konuşma becerisine daha fazla ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Okutmanlar da bu görüşü destekler mahiyette öğrencilerin konuşmaya daha fazla ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Ders içerisinde yapılan gözlemlerde de öğrencilerin en fazla konuşma becerilerini geliştirmeye ihtiyaç duydukları görülmüştür. Yağmur Şahin *vd.* (2013) öğrencilerin öncelikle konuşma becerisinin kazanımını en önemli ihtiyaç olarak algıladıklarını belirtirler. Yılmaz (2014) de yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin en önemli beceri olarak konuşma becerisini gördüklerini belirlemiştir. Munby'e göre (1981) konuşma becerisinde öğrenciler yabancı dilde istediği şeyi en iyi nasıl ifade edeceğini bilmemekteler ve bunu öğrenmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Arslan (2011); Dönmez ve Paksoy'un (2015) çalışmalarında da Suriyeli mültecilerin en fazla konuşma becerisinde zorlandıkları ve bu beceriyi geliştirmek istedikleri belirlenmiştir.

Okutmanlar günlük iletişimle ilgili konulara öğrencilerin daha fazla ihtiyaç duyduğunu dile getirmişlerdir. Öğrencilerin derslerde en aktif oldukları anlar konuların kendileriyle ilişkili olduğu zamanlardır (Koçer, 2013). Karababa ve Karagül'ün (2013) araştırmasına göre de, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler en çok Türk kültürüne ve kendileriyle ve günlük hayatla ilgili konulara ilgi göstermektedirler.

Türkçe öğrenirken kullanılan materyallere ilişkin öğrenciler kitap, bilgisayar ve internetten daha fazla yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Okutmanlar da bu konuda farklı materyalleri kullanmanın sorumlulukları olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan gözlemlerde de öğrencilerin akıllı telefonda yoğun olarak internete girerek Türkçe öğrenmede bu materyalden yararlandıkları görülmüştür. Özellikle teknolojik gelişmelerle beraber dil öğretiminde teknolojik araç gereçlerin önemi daha da artmıştır. Öğrenciler bu materyallerden sıkça yararlandıkları için okutmanların öğrencileri bu materyallere yönlendirmesi büyük önem taşımaktadır.

Öğrenciler Türkçelerini en fazla Türkçe kursunda geliştirdiğini dile getirmişlerdir. Kilis'te yaşayan Suriyeli öğrenciler şehir merkezinde Suriyeli nüfusun fazla olması dolayısıyla Arapçayı yaygın bir şekilde kullanmaktadırlar. Türkçe kursunda ise Türkçe okutmanlarıyla sürekli Türkçe konuşarak Türkçelerinin gelişmesini sağlamaktadırlar. Öğrenciler sınıf dışında Türkçelerini geliştirmek için yaptıkları etkinliklerin başında da Türklerle Türkçe konuşmayı dile getirmişlerdir. Derste yapılan gözlemlerde de öğretmenlerin yardımına sık sık ihtiyaç duydukları ve bu yardımların çoğunlukla bilmedikleri kelimelerin anlamını öğrenme hususunda ortaya çıktığı gözlenmiştir. Ana dili Türkçe olan kişilerle girilen diyaloglar Suriyeli öğrencilerin Türkçe becerilerine önemli katkılar sunmaktadır. Bunun dışında diğer faaliyetlerin daha az yapıldığı ve zamanlarının çoğunun Arapça ile geçtiği anlaşılmaktadır. Türkçe kursunda kendi arkadaşlarından da yardım aldıkları görülmüştür. Anlamadıkları yerleri arkadaşlarına sordukları belirlenmiştir. Türkçe kursu, okutmanlardan ve arkadaşlarından Türkçe öğrenme konusunda ciddi anlamda istifade ettikleri bir ortam olarak görülmektedir.

Öğrencilerin aldıkları Türkçe eğitimiyle sahip olacakları kazanımlar konusunda okutmanlar hedef dilde iletişim kurabilmelerinin ve topluma uyum sağlamalarının kolaylaşacağını ifade etmişlerdir. Bu da göstermektedir ki Suriyelilere Türkçe öğretilirken hedeflenen, onların Türklerle rahat iletişim kurarak kaynaşabilmeleri ve topluma uyum sağlayabilmeleridir.

Yapılan bu ihtiyaç analizi çalışması sonucunda Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmeye büyük oranda ihtiyaç duydukları ve dil becerileri arasında konuşmayı daha fazla öğrenmek istedikleri belirlenmiştir. Bu beceriyi de Türkçe kursunda geliştirme imkânı bulduklarını dile getirmişlerdir. Derslerde günlük hayatla bağlantı kurulmasının önemli olduğu ve teknolojik materyallerle öğrenmeye gereksinim duydukları görülmüştür. Bu öğrenciler için etkili bir program hazırlanması için bu ihtiyaçlarının bilinmesi ve dikkate alınması gerekir. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sıralanabilir:

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde farklı gruplar üzerinde ihtiyaç analizi çalışmaları yapılmalıdır. İhtiyaç analizleri yapılırken öğrencinin ihtiyaçları dikkate alındığı gibi derse giren öğretmenlerin de görüşleri alınmalı ve böylece bütüncül bir analiz ortaya konmalıdır. Suriyeli mültecilerin topluma uyum sağlayabilmeleri için ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş programlarla eğitimler verilmelidir. Suriyeli mültecilerin dil öğretiminden öncelikli beklentileri etkili iletişim kurabilecek düzeyde konuşma becerisi kazanmaktır. Bu becerinin gelişimi için etkinlik sayıları artırılmalıdır. Öğrencilerin öğrenme sürecini zenginleştirecek farklı materyallere ve ortamlara ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçları gidermek için ders dışında da birtakım faaliyetler yürütülmelidir.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2013). Suriyeli mültecilerin Türkçe algıları. *Ekev Akademi Dergisi*, 17(56), 179-190.
- Akpınar Dellal, N. (2011). *Çocuklara yabancı dil eğitimi ve dil edinimi*. İstanbul: Çanakkale Kitaplığı.
- Alan, Y., Biçer, N. ve Hüküm, M. (2016). *Göç ve entegrasyonda dilin etkisi*. 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728 - 749. doi:10.7827/TurkishStudies.1629
- Arslan, A. (2011). A new group about teaching Turkish to foreigners: refugees and refugee students. *Educational Research and Review* 6(21), 1011-1017. doi:10.5897/ERR11.165
- Balçıklı, C. (2010). A study on needs analysis of learners of Turkish language. *Sino-US English Teaching*, 7(1), 24-28.
- Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçenin öğretiminde motivasyonun önemi. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 135-143.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı dil öğretimi ilkeler ve çözümler*, İstanbul: Multilingual.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education*. London: Pearson.
- Brown, H. D (2000). *Principles of language learning and teaching*. London: Longman. Pearson Education.
- Buran, A. ve Alkaya, E. (2013). *Çağdaş Türk lehçeleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Büyükkız, K. K. ve Çangal, Ö. (2016). Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 1414-1430 doi:10.7884/teke.715
- Çalışkan, N. ve Çangal, Ö. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 310-334.
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *Turkish Studies*, 10(7), 333-358. doi:10.7827/TurkishStudies.8149
- Demirel, Ö. (2011). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- DGMM (Directorate General of Migration Management) (2016). Temporary protection. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik adresinden edinilmiştir.
- Dönmez, M.İ. & S. Paksoy. (2015). Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES*, 1907-1919. doi:10.18298/ijlet.366
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Er, O. (2015). *Yabancılara Türkçe öğretimi uygulamalarının kültürel farkındalık oluşturma açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 51-69. doi: 10.7884/teke.51
- Gemalmaz, E. (2010). Öğrenme ve uygulama dilleri. (C. Alyılmaz ve O. Mert Haz.). *Türkçenin derin yapısı*. Ankara: Belen Yayıncılık.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Graves, K. (2000). *Designing language course: a guide for teachers*. Boston, MA: Heinle&Heinle.

- Güleç, İ. ve İnce, B. (2013). Türkçe öğrenen yabancıların günlük yaşama ilişkin kültürel algıları üzerine bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 95-106.
- Gün, M. (2015a). Opinions of instructors about reading skills of Syrian students learning Turkish. *Educational Research and Reviews* 10(10): 1424-1433. doi: 10.5897/ERR2015.2211
- Gün, M. (2015b). The views of teachers teaching Turkish to foreigners regarding the Turkish culture transfer to Syrian refugees learning Turkish tent city region in Adıyaman. *Cappadocia Journal o History and Social Sciences* 5, 119-138. .doi: 10.18299/cahij.61
- Johnson, A. P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karababa, Z. C. ve Karagül, S. (2013). A needs analysis for learners of Turkish as a foreign language. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 361-371.
- Koçer, Ö. (2013). Program geliştirmenin ilk basamağı: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç ve durum analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 159-174.
- Krashen, S. D. (1982). *Second language acquisition theory. In principles and practice in second language acquisition*. London: Pergamon Press.
- Li, X. and Umemoto, K. (2010). Toward an integrated approach to teaching Japanese language and culture: A knowledge perspective. *Intercultural Communication Studies*, XIX(2), 285-299.
- Man, F. (2015). Some reflections on migration and its effects on host country's labour market: Syrian refugees in Turkey. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 5(12) 232-240.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Meskill, C. (2002). *Teaching and learning in real time: media, technologies, and language acquisition*. Houston: Athelstan.
- Miles, M. B. ve Huberman, M. A. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publication.
- Munby, J. (1981). *Communicative syllabus design*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (1999). *Second language teaching and learning*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazuları*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Qu, Y. (2010). Culture understanding in foreign language teaching. *English Language Teaching*, 3(4), 58-61.
- Richards, J.C. (1990) *The language teaching matrix*. Cambridge University Press.
- Taylor, S. and R. K. Sidhu. (2012). Supporting refugee students in schools: What constitutes inclusive education? *International Journal of Inclusive Education* 16(1), 39-56. doi:10.1080/13603110903560085
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu. (2012). Ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındıkları çadırkentler hakkında inceleme raporu 2. <https://www.tbmm.gov.tr> adresinden edinilmiştir.
- Yağmur Şahin, E. İşcan, A. Kana, F. ve Koçer, Ö. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ihtiyaç algıları: Betimsel bir durum çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(4), 1185-1198. doi: 10.9761/JASSS996
- Yang, N. D. (1998). Expoloring a new role for teachers: promoting learner autonomy. *System*, 26, 127-135. doi:10.1016/S0346-251X(97)00069-9
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Ü. (2015). The issues of curriculum, method, teaching materials and assesment methods in the context of teaching turkish as a foreign language: belarus case. *International Journal of Language Academy*, 3(1), 94-112.

Yılmaz, F. (2014). An investigation into students' Turkish language needs at Jagiellonian University in Poland. *Educational Research and Reviews*, 9(16), 555-561. doi:10.5897/ERR2013.1701